

Bozgurtlaryň ölümi -24/ romanyň dowamy

Category: Kitapcy,Taryhy proza

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Bozgurtlaryň ölümi -24/ romanyň dowamy Bölüm 2.09 – TÜNG
YABGU’NUN ÇERİLERİYLE KARŞILAŞMA

Kara Kağan’ın elçileri ertesi gün Tüng Yabgu tarafından yapılacak bir teftişte bulunmağa çağrılmışlardı. Kağan, ordusunu gözden geçirecek ve elçilere de bunu gösterecekti. İlk önce yaya olarak kılıç talimi yapan bahadırları gördüler. Karşılıklı onar kişi bir davulcunun davula vurduğu ahenkli tokmak sesine uyarak kılıçla vuruşuyorlardı. Tokmağın bir inişinde bir taraf karşıkilere kılıç indiriyor, karşıkiler de hep birden kalkanla siper alıyorlardı. Tokmağın ikinci vuruşunda berikiler saldırışa geçiyor, öncekiler siper alıyordu. İyi giyimli, çelik zırhlı olan bu çeriler iyi kılıç vuruşuyorlardı. Tüng Yabgu Kağan, vuruşan bu yirmi bahadırı elçilere tanıttı:

– Bu on kişi Türgiş bahadırlarıdır. Karşılarındakiler de Oğuzlardır. Hepsi de yüzbaşı ve onbaşılardır. Savaşta sınanmış seçme çerilerdir.

Kara Kağan’ın üç elçisi bu kılıç talimine zevkle bakıyorlardı. Davul “güm! güm! güm!” diye öttükçe kılıçlarla kalkanlardan “şırak! şırak! şırak!” diye ahenkli ve hoş bir ses çıkıyordu.

Bu güzel vuruştan sonra elli kadar atlının iki takım halinde yaptığı kargı talimini seyrettiler. Bunlar da büyük bir ustalıkla karşılıklı kullanan Çigil ve Yağma çerileriydi. Daha ötede birbirlerinin rakibi olan Argu ve Tuhsı nişancıları ok talimi yapıyorlardı. Tüng Yabgu Kağanın ordusunda bütün uruklarda, boylardan çeriler vardı, Tunga Tigin çevresine bir daha bakındıktan sonra kağana sordu:

– Yüce Kağan! Ordunda iyi çeriler olduğu görülüyor. Her boyun bahadırları burada toplanmış. Yalnız aralarında Suğdakları göremiyorum.

Kağan gülümsedi:

– Suğdaklar çerilik etmez. Onlar yalnız alış veriş etmesini bilirler. Suğdaklar Türk değildir.

Sonra üç elçinin yüzlerindeki sorguyu görerek ilave etti:

– Batı Türk Elindeki Suğdaklar, Doğu Türk Elindeki Çinliler gibi zararlı değildir. Hem sayıları azdır; hem de ayrı devletleri yoktur.

Tüng Yabgu Kağan elçilere kendi ordusunu gösteriyor, bir çok şeyler anlatıyordu. Bir aralık durarak sordu:

– Tunga Tigin! Benim çerilerimle kılıç oynamak, ok atmak, güreşmek, yarışmak ister misiniz? Çin’e yaptığınız akını Kül Er Tigin’den dinledim Yüce bahadır kişiler olduğunuz anlaşılıyor.

Tunga Tigin yere diz vurdu:

– “Buyruk senindir kağan!”

Ertesi günü, Tüng Yabgu Kağan’ın otağı önünde iki kağanın bahadırları karşılaştılar. Dede Korkut, Tanrı’ya yakarış yaptıktan sonra oyunlara başlandı. Batı Türklerinden üç bahadıra karşı Tunga Tigin, Işbara Alp ve Böğü Alp çıkararak kılıçla vuruştular.

Tunga Tigin’e karşı, Tüng Yabgu Kağan’ın yeğeni Börü Tigin görülmemiş bir hızla kılıç kullanıyordu. Uzun bir çarpışmadan sonra Tunga Tigin ile yenişemediler.

Işbara Alp’a karşı Tümenbaşı Bugaç Beğ çıktı. Onlarda yenişemediler.

Böğü Alp’a karşı Arslan Tarkan çıktı. Yalnız Tüng Yabgu ile beğlerin değil, doğu kağanı elçilerinin de şaşkırmış gözleri önünde Yüzbaşı Böğü Alp, hiç umulmıyan bir ustalıkla çarpışarak Arslan Tarkan’ı yendi. Hiçbir yerden ses çıkmamış, kimse bir söz söylememişti. Yalnız Yumru kendi kendine: “Taş yerinde ağırdır” dedi.

Sıra ok atmağa gelmişti. Kara Kağan ordusundan Işbara Alp, Böğü Alp, Yamtar, Gümüş ve başka iki er ok atacaklardı. Batılılardan on kişi çıkmıştı. Yakından başlayarak uzak

hedeflere doğru ok atılıyor, biraz aksıyanlar karşılaşmadan çıkarılıyordu. Doğuluların umudu Işbara Alp'ta idi. Batı Türklerini bu kadar keskin bulacaklarını hiç ummamışlardı. Tunga Tigin'in aklından hep Kür Şad geçiyordu. Zaman geçip atışmalar güçleştikçe nişancılar birer birer meydandan ayrılıyordu. Doğululardan yalnız Işbara Alp'la Böğü Alp kalmıştı. Batılılardan altı kişi vardı. Bu sekiz kişi her hedefe her oku şaşmadan değdiriyorlardı. Nihayet kıpırdıyan hedeflere ok atmağa başlamışlardı. Batılılar her hedefi vuruyor ve nişancılığı kazanacağa benziyordu. Nitekim öyle oldu. Uzun atışlardan sonra ancak bir tanesi ortadan çekilerek beş kişi kaldılar ve bu beş kişi nişancıyla Işbara Alp ve Böğü Alp bir türlü yenilemediklerinden atıcılığa son verildi.

Bu sefer "taş yerinde ağırdır" diyen yalnız Yumru değildi. Tunga Tigin de aynı şeyi mırıldanıyordu.

Şimdi güreşler yapılıyordu. Doğululardan Böğü Alp, Yamtar ve Gümüş çıktılar. Batılılardan bir çok güreşçi çıkmıştı. Fakat kağanın buyruğuyla en usta olan üç tanesi kalarak öbürleri çekildiler. Doğuluların umudu Yamtar'da idi. Fakat Yamtar bütün gücüne ve ustalığına rağmen uzun bir güreş sonra yenilince Doğuluların canı sıkıldı. Hele Işbara Alp çok üzüldü. Çünkü karnı tok olan Yamtar'ın bu sefer yenilmeyeceğini Kara Kağan'a söylemişti. Gümüş pek çabuk yenildi. Fakat Yamtar'ı yenen ve ondan daha iri olan Karluk güreşçisi ile tutuşmak hiç de kolay olmadı. Tuttuğu yeri koparan bu Karluk yiğidi yalnız güçle değil, ustalıkla da iş görüyordu. Koca Yamtar'ın bileğini inciten bu korkunç güreşçi Böğü Alp'ın bir yerini kırar diye Doğuluların içine ürküntü girmişti. Fakat yüzbaşı onun boyuna, ağırlığına, gücüne hiç aldırmadan başa baş çetin bir güreş yapıyordu. Herkes Böğü Alp'ı beğenmişti. Onun eşsiz, yavuz bir güreşçi olduğunu herkes anlamıştı. İri Karluk bir defa Böğü Alp'ı belinden kavradığı halde kaldırıp yere çalamamış, aksine bir defa Böğü Alp onu yere çarpmıştı. Güreş uzadıkça hızlanıyordu, hızlandıkça sertleşiyordu. Yamtar, bileğinin acısını unutmuştu. Şimdiye dek Ötüken'de Yüzbaşı Böğü Alp ne diye güreşlere çıkmazdı diye düşünüyordu. Tunga Tigin'le Işbara Alp

yan yana durmuşlar, içlerinden heyecan duyarak seyrediyorlardı. Umulmadık bir anda Böğü Alp'ın, koca Karluk güreşçisini kavrayarak yere attığını ve omuzlarını yere değdirerek güreşi kazandığını gören Binbaşı Işbara Alp, Tunga Tigin'e döndü. Gözlerinin içi gülerek ona:

– “Taş yerinde ağırdır tigin”dedi.

Sıra at yarışlarına gelmişti. Kağanın otağı önünden kalkacak olan atlılar dört beş bin adım ilerde dikilmiş olan tuğları kaparak yeniden otağa geleceklerdi. Batılılardan yirmi kişi atlı yarışa giriyordu. Doğululardan en önde Böğü Alp çıkmış, ardından Onbaşı Sançar, Onbaşı Alka, Onbaşı Yağmur ve üç er gelmişti. Tunga Tigin, Batıllıların ünlü atlarına karşı yarışı kaybedeceklerini sanıyor, yalnız Onbaşı Alka'dan bir şeyler umuyordu. Yumru ise Yüzbaşı Böğü Alp'ın bu yarışı kazanacağına emindi.

Atlılar dizildiler. Davulun tokmağı üç defa kalkıp indi. Üçüncü gümleyişten sonra 27 atlı kamçılarını şaklattılar. 27 at yıldırım gibi fırladı. Bir müddet, talim yapıyormuş gibi hepsi aynı hızda koştular. Sonra yavaş yavaş geride kalanlar oldu. Batıllılar arasında Tüng Yabgu Kağan'ın oğlu Türe Tigin de vardı. Önce Onbaşı Sançar'la Onbaşı Alka ve Batılılardan dört kişi en önde gidiyorlar, bunların biraz ardından da Türe Tigin'le Onbaşı Yağmur geliyordu. En geride Batılılardan bir binbaşı yarışıyor, Yüzbaşı Böğü Alp bunun bir at boyu ilerinde bulunuyordu. Yolun yarısına doğru Alka hepsini geçti.

Sançar kendisi ile birlikte koşan dört Batılı'yı geçirmemek için uğraşıyor, fakat başaramıyordu. Dört Batı atlısı yavaş yavaş kendisini geçiyorlardı. Türe Tigin'le Onbaşı Yağmur at başı beraber koşuyorlar ve Sançar'a yetişiyorlardı. Böğü Alp âdeta yırtınıyor ve birer birer önündekileri geçiyor, ardındaki Batılı binbaşı da onu kovalıyordu. Şimdi Doğuluların üç erinden ikisi arkada kalmışlardı.

Tuğlara yaklaşırken Onbaşı Alka en önde idi. Alka, tuğlardan birini kaparken bir uğursuzluk oldu: Kavrıldığı tuğu yere düşürdü. Ötüken'in en iyi binicisi olduğu için hemen atından yere sıçrarak düşürdüğü tuğu kaptı. Fakat bu sırada ikinci olarak gelen batılı bahadırın atı ile çarpışarak yere düştü.

Başı hızla bir taşa vurdu, bayıldı.

Atlılar birer birer tuğları kapıp döndüler. Son gelen yarışçı Doğulu idi. Kendi umutları olan Onbaşı Alka'yı yerde görünce atından atladı. Ayıltmak için yüzüne kamçısıyla yavaşça vurduktan sonra onu kucaklayıp atına bindirdi. Eline tuğu ve kamçıyı vererek haykırdı:

– Onbaşı! Yarışı kaybediyoruz. Yarışı kazandıktan sonra istersen öl ama şimdi bayılma!

Ve Alka'nın atına kırbaçla sert bir vuruş yaptı. Yarı ayılmış olan Alka dolu dizgin koşmağa başlarken kendisi de hiç umudu olmadığı halde atına binerek yarışa devam etti.

Dönüşte yarış kızışmıştı. Şimdi en önde Batılı atlı koşuyor, bunların ardından da Onbaşı Yağmur'la Sançar ve Türe Tigin geliyordu. Daha geride Böğü Alp beş Batılı ile çekişiyor, bunların hemen arkasından da Onbaşı Alka canını dişine takarak yarı baygın bir halde uçuyordu. En geride Alka'yı ata bindiren yiğit at koşturuyordu. Yolun yarısına varırken Yüzbaşı Böğü Alp ve Alka ötekilerini birer birer geçmeğe başladılar. Böğü Alp korkunç bir hal almıştı. Yağmur'la Türe Tigin de Sançar'ı geride bırakmışlardı. Biraz sonra Onbaşı Yağmur'un Tigin'i ve önündekilerin hepsini geride bırakarak başa geçtiği görüldü. Yüzbaşı Böğü Alp da ötekileri geçiyor, Onbaşı Alka ise onun hemen ardından geliyordu. Bunların ardında Batılılar hemen hemen bir hizada koşuyorlardı. Sançar çok geride kalmıştı. Doğulu üç er en geride kalmamak için birbirleriyle sıkı bir yarışa tutuşmuşlardı. Birdenbire Yüzbaşı Böğü Alp'ın atı ile birlikte yuvarlandığı görüldü: At çatlamıştı.

Alka yavaş yavaş Yağmur'a yetişiyordu. İki Doğulu onbaşı en önde at başı beraber gidiyorlar, arkalarından Tigin'le öteki Batılıları geçirmemeğe uğraşıyorlardı. Bir aralık Yağmur, Alka'nın kamçısını düşürdüğünü ve atının yelesine doğru kapandığını gördü. Alka'nın atına sert bir kamçı vururken bağırdı:

– Alka! Tuğu sıkı kavra! Bayılmamağa çalış!

Alka'nın atı, sahibi idare etmediği halde yıldırım gibi koşuyordu. Alka başını atın yelesinden kaldıramıyor, fakat tuğu sımsıkı tutuyordu. Tüng Yabgu Kağan'ın oğlu çok

yaklaşmıştı. Fakat bir türlü arayı kapatamıyordu. Tigin'in ardından 19 Batılı geliyordu. Bütün Doğulular arkada kalmışlardı. Bögü Alp ise yalnız geride kalmış değil, yaya kalmıştı. Sançar, geride kalmış olan Doğuluların en önünde idi. Hiç olmazsa bir Batıllıyı geçmek için atını kamçılıyor, her şeyi yapıyor, fakat geçmek şöyle dursun, aradaki açıklığı bile koruyamıyordu. Yarışın bitmesine üç dört yüz adım kalmıştı. Yağmur'la Alka hâlâ at başı gidiyorlardı. Tigin hemen arkalarında idi. Yağmur yorulmuş, bunalmıştı. Fakat yüzü her zaman olduğu gibi gülümsüyordu. Bir aralık Alka'nın yana doğru kaykıldığını gördü. O ne? Alka, Ötüken'in en iyi binicisi olan Alka, kolları arkadan bağlı olduğu halde Çin'den Ötüken'e kadar attan düşmeden kaçan Alka şimdi atından mı düşüyordu? Onbaşı Yağmur, at üstünde yıldırım gibi gittikleri halde Alka'yı omzundan kuvvetle tutarak kaldırıp atının yelesine bıraktı. Alka'nın çakır gözleri kapanmıştı. Bayılmış olduğu anlaşılıyordu. Yağmur yeniden haykırdı:

– Tuğu sıkı kavra!

Yarış bitiyordu. Türe Tigin iki Doğulu onbaşıyı geçememişti. İkiisi birden aynı hızda birinci olarak yarışı bitirmişlerdi. Onbaşı Yağmur hemen atından atlıyarak kağanın karşısında yere diz vurdu. Birincilik tuğunu dikti. Tigin de atından atlamıştı. Üçüncülük tuğunu dikmek için Alka'nın gelip ikincilik tuğunu dikmesi bekleniyordu. Dördüncü, beşinci ve sonrakiler de hep gelmişlerdi. Fakat Alka hâlâ atından inmemiş, başını da kaldırmamıştı. Tuğu sıkı sıkı tutuyordu. Tunga Tigin'le Işbara Alp yanına gidip attan inmesi buyruğunu verdikleri zaman hiçbir cevap alamadılar. Yolda düşüp yaralandığını en son atlıdan öğrenince tuğunu dikmek üzere elinden almak istediler. Fakat Alka o kadar sıkı tutuyordu ki, alamadılar. Tunga Tigin ayıltmak, kımız vermek için başını kaldırmak istedi. Yarışı kazanan Alka'nın daima dalgın bakan çakır gözleri şimdi eskisinden daha dalgın bakıyordu. Alka'nın gözleri artık Tunga Tigin'i görmüyordu. Onbaşı Alka yarışı kazandığını da bilmiyordu.

Onbaşı Alka Doğulular ün kazansın diye ölmüştü. Taryhy proza